KOMINIARKA I SZALOKOMINIARKA

Zasady noszenia

podkom. Wojciech Pudło

Wydział Dowodzenia CSP

Zdj. W. Pudło.

Fot. 1. Zastosowanie szalokominiarki przez policjanta oddziału prewencji Policji.

Zasady noszenia przez policjantów kominiarek i szalokominiarek podczas wykonywania zadań służbowych określają wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 lipca 2024 r. w sprawie zasad noszenia przez policjantów kominiarek albo szalokominiarek podczas wykonywania zadań służbowych[1]. Wytyczne określają, którzy policjanci mogą korzystać z tego rodzaju wyposażenia, w jakich sytuacjach mogą je nosić oraz kto podejmuje decyzję o jego zastosowaniu[2]. Przepisy regulują również kwestię identyfikacji funkcjonariusza, w szczególności w sytuacji, gdy policjant wykonuje obowiązki służbowe bez munduru[3].

Na potrzeby wytycznych określenie „kominiarka" obejmuje zarówno kominiarkę, jak i szalokominiarkę, stanowiące wyposażenie przewidziane w przepisach dotyczących norm wyposażenia Policji[4]. Zgodnie z wytycznymi policjanci mogą nosić kominiarkę w szczególności w celu zachowania anonimowości w związku z wykonywanymi zadaniami służbowymi oraz ochrony głowy przed zranieniem, poparzeniem lub działaniem niesprzyjających warunków atmosferycznych[5]. Oznacza to, że kominiarka może pełnić zarówno funkcję związaną z bezpieczeństwem osobistym funkcjonariusza, jak i służyć zachowaniu jego anonimowości podczas wykonywania określonych czynności służbowych.

KTO MOŻE NOSIĆ KOMINIARKĘ?

Możliwość noszenia kominiarki została określona dla konkretnych grup funkcjonariuszy Policji. Zgodnie z § 2 ust. 1 wytycznych dotyczy to policjantów:

- służby kryminalnej,
- służby śledczej,
- służby kontrterrorystycznej,
- służby zwalczania cyberprzestępczości,
- pełniących służbę w pododdziale zwartym,
- pełniących służbę z wykorzystaniem motocykla, czterokołowca albo czterokołowca lekkiego,
- pełniących służbę na zorganizowanych terenach narciarskich[6],
- wykonujących zadania negocjatorów policyjnych,
- delegowanych do pełnienia służby poza granicami państwa,
- wykonujących zadania w ramach wsparcia policjantów służby kryminalnej, śledczej, kontrterrorystycznej i zwalczania cyberprzestępczości.

Samo zaliczenie do jednej z wymienionych grup nie oznacza jednak możliwości noszenia kominiarki w dowolnym momencie. W § 3 wytycznych określono bowiem dodatkowo, podczas jakich zadań poszczególne grupy policjantów mogą korzystać z tego wyposażenia.

Służba kryminalna

Policjanci służby kryminalnej mogą pełnić służbę w kominiarce podczas realizacji zadań w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępstw, przestępstw skarbowych i wykroczeń[7]. W tym przypadku kominiarka może być wykorzystywana m.in. w związku z potrzebą zachowania anonimowości funkcjonariusza podczas realizacji zadań służbowych[8].

Służba śledcza

Policjanci służby śledczej mogą pełnić służbę w kominiarce podczas realizacji zadań i ćwiczeń w zakresie rozpoznawania, zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej. Uprawnienie to jest więc powiązane z określonym rodzajem wykonywanych zadań oraz ćwiczeń, a nie z samym faktem pełnienia służby w służbie śledczej[9].

Policjanci służby kontrterrorystycznej

W przypadku policjantów służby kontrterrorystycznej zakres zastosowania kominiarki jest związany z działaniami o szczególnym charakterze. Funkcjonariusze ci mogą nosić kominiarkę podczas prowadzenia działań określonych w przepisach dotyczących metod i form działania pododdziałów kontrterrorystycznych Policji, wspierania jednostek organizacyjnych Policji w warunkach szczególnego zagrożenia lub w sytuacjach wymagających użycia specjalistycznych sił i środków oraz specjalistycznej taktyki działania. Kominiarka może być również używana podczas ćwiczeń i doskonalenia zawodowego[10]. W przypadku tej grupy policjantów decyzję o noszeniu kominiarki podejmuje dowódca pododdziału kontrterrorystycznego Policji albo osoba przez niego upoważniona[11].

Służba zwalczania cyberprzestępczości

Policjanci służby zwalczania cyberprzestępczości mogą nosić kominiarkę podczas realizacji zadań związanych z rozpoznawaniem i zwalczaniem przestępstw popełnionych przy użyciu systemu informatycznego, systemu teleinformatycznego lub sieci teleinformatycznej. Uprawnienie obejmuje również zadania związane z zapobieganiem takim przestępstwom oraz wykrywaniem i ściganiem ich sprawców[12].

Pododdziały zwarte

W przypadku policjantów pełniących służbę w pododdziale zwartym obowiązują dodatkowe wymagania dotyczące wyposażenia ochronnego. Kominiarka może być noszona tylko razem z kaskiem ochronnym z osłoną twarzy albo z hełmem odłamko- i kuloodpornym, określonymi w przepisach dotyczących wyposażenia Policji[13]. O noszeniu kominiarki przez policjantów pododdziału zwartego decyduje dowódca pododdziału zwartego[14].

Służba z wykorzystaniem motocykla, czterokołowca lub na terenie narciarskim

Policjanci pełniący służbę z wykorzystaniem motocykla, czterokołowca albo czterokołowca lekkiego, a także policjanci pełniący służbę na zorganizowanych terenach narciarskich mogą nosić kominiarkę tylko razem z kaskiem[15]. W tych przypadkach decyzję o noszeniu kominiarki podejmuje samodzielnie policjant. Jest to wyjątek od zasady, zgodnie z którą w wielu przypadkach decyzję o zastosowaniu kominiarki podejmuje przełożony lub dowódca[16].

Negocjatorzy policyjni

Kominiarkę mogą również nosić policjanci wykonujący zadania negocjatorów policyjnych[17].
Mogą oni korzystać z tego wyposażenia podczas prowadzenia działań negocjacyjnych[18]. W tym przypadku decyzję o noszeniu kominiarki podejmuje dowódca zespołu negocjacyjnego[19].

Policjanci delegowani poza granice państwa

Policjanci delegowani do pełnienia służby poza granicami państwa mogą nosić kominiarkę podczas realizacji zadań, jednak wymaga to zgody bezpośredniego przełożonego lub osoby przez niego upoważnionej. W tym przypadku zgoda przełożonego stanowi warunek korzystania z kominiarki podczas realizacji zadań[20].

Policjanci wykonujący zadania wsparcia

Kominiarkę mogą nosić również policjanci wykonujący zadania w ramach wsparcia funkcjonariuszy wskazanych w § 2 ust. 1 pkt 1 wytycznych. Mogą oni korzystać z kominiarki podczas wsparcia policjantów przy realizacji zadań określonych dla odpowiednich służb[21]. Decyzję o noszeniu kominiarki w tym przypadku podejmuje bezpośredni przełożony albo dowodzący działaniami[22].

KTO PODEJMUJE DECYZJĘ O NOSZENIU KOMINIARKI?

Wytyczne szczegółowo określają, kto jest uprawniony do podjęcia decyzji o noszeniu kominiarki. W przypadku policjantów służby kryminalnej, śledczej i zwalczania cyberprzestępczości, a także policjantów wykonujących zadania wsparcia, decyzję podejmuje bezpośredni przełożony albo dowodzący działaniami[23]. W odniesieniu do policjantów służby kontrterrorystycznej decyzję podejmuje dowódca pododdziału kontrterrorystycznego Policji albo osoba przez niego upoważniona[24]. W przypadku pododdziału zwartego decyzję podejmuje dowódca pododdziału zwartego[25]. W przypadku negocjatorów policyjnych decyzję podejmuje dowódca zespołu negocjacyjnego[26]. Natomiast policjant pełniący służbę z wykorzystaniem motocykla, czterokołowca albo czterokołowca lekkiego oraz policjant pełniący służbę na zorganizowanym terenie narciarskim podejmuje decyzję o noszeniu kominiarki samodzielnie[27].

Kominiarka a identyfikacja policjanta

Jedną z istotnych zasad określonych w wytycznych jest obowiązek zachowania możliwości identyfikacji funkcjonariusza. Noszenie przez policjanta kominiarki podczas wykonywania zadań służbowych nie może uniemożliwiać identyfikacji tego policjanta przez właściwych przełożonych. Oznacza to, że możliwość zachowania anonimowości przez funkcjonariusza nie wyłącza możliwości jego identyfikacji przez osoby uprawnione do sprawowania nadzoru lub dowodzenia[28].

Policjant bez munduru

Szczególne zasady dotyczą policjantów, którzy podczas wykonywania obowiązków służbowych nie noszą munduru, a korzystają z kominiarki. Policjant służby kryminalnej, śledczej, kontrterrorystycznej, negocjator lub policjant wykonujący zadania wsparcia, który nie nosi munduru i nosi kominiarkę, musi bezpośrednio przed podjęciem czynności służbowych wobec osoby założyć przedmiot wyposażenia identyfikujący Policję[29]. Przedmiot ten musi zostać założony w miejscu widocznym dla osoby, wobec której policjant podejmuje czynności służbowe. Regulacja ta pozwala z jednej strony zachować możliwość korzystania z kominiarki w sytuacjach przewidzianych w wytycznych, a z drugiej – zapewnić osobie, wobec której podejmowane są czynności, możliwość rozpoznania, że ma do czynienia z funkcjonariuszem Policji[30].

PODSUMOWANIE

Z wytycznych nr 4 Komendanta Głównego Policji wynikają następujące podstawowe zasady:

- kominiarka obejmuje również szalokominiarkę – § 1 ust. 2;
- nie każdy policjant może nosić kominiarkę – uprawnienie dotyczy grup wskazanych w § 2 ust. 1;
- kominiarka może służyć zachowaniu anonimowości oraz ochronie głowy – § 2 ust. 2;
- wykorzystanie kominiarki jest związane z rodzajem wykonywanych zadań – § 3;
- w wielu przypadkach o noszeniu kominiarki decyduje przełożony lub dowódca – § 4 pkt 1;
- w określonych przypadkach policjant może podjąć decyzję samodzielnie – § 4 pkt 2;
- w pododdziałach zwartych kominiarka może być noszona tylko z określonym wyposażeniem ochronnym – § 3 pkt 2;
- podczas służby z wykorzystaniem motocykla, czterokołowca, czterokołowca lekkiego oraz na zorganizowanych terenach narciarskich kominiarka może być noszona tylko z kaskiem – § 3 pkt 3;
- kominiarka nie może uniemożliwiać identyfikacji policjanta przez właściwych przełożonych – § 5;
- policjant bez munduru korzystający z kominiarki musi zastosować widoczny przedmiot wyposażenia identyfikujący Policję – § 6 ust. 1–2.

Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 lipca 2024 r. szczegółowo określają zasady korzystania przez policjantów z kominiarek i szalokominiarek podczas wykonywania zadań służbowych. Przepisy nie przyznają wszystkim funkcjonariuszom ogólnego prawa do noszenia kominiarki. Uprawnienie to zależy od rodzaju służby, wykonywanych zadań oraz – w przypadkach określonych w wytycznych – decyzji właściwego przełożonego lub dowódcy. Jednocześnie przepisy wskazują na konieczność zachowania możliwości identyfikacji funkcjonariusza przez właściwych przełożonych oraz określają szczególne obowiązki policjantów wykonujących czynności bez munduru. Kominiarka lub szalokominiarka może więc być stosowana w Policji zarówno jako element zapewniający ochronę funkcjonariusza, jak i jako środek służący zachowaniu jego anonimowości, ale wyłącznie w granicach określonych w wytycznych nr 4 KGP.

[1] Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 lipca 2024 r. w sprawie zasad noszenia przez policjantów kominiarek albo szalokominiarek podczas wykonywania zadań służbowych (Dz. Urz. KGP poz. 46).
[2] Tamże, § 1 ust. 1 w zw. z § 2–4.
[3] Tamże, § 5–6.
[4] Tamże, § 1 ust. 2, w zw. z załącznikiem nr 2 do zarządzenia nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz. Urz. KGP poz. 70, z późn. zm.).
[5] Tamże, § 2 ust. 2 pkt 1–2.
[6] Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1154).
[7] Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 lipca 2024 r. w sprawie zasad noszenia przez policjantów kominiarek albo szalokominiarek podczas wykonywania zadań służbowych, § 3 pkt 1 lit. a.
[8] Tamże, § 2 ust. 2 pkt 1.
[9] Tamże, § 3 pkt 1 lit. b.
[10] Tamże, § 3 pkt 1 lit. c.
[11] Tamże, § 4 pkt 1 lit. b.
[12] Tamże, § 3 pkt 1 lit. d.
[13] Tamże, § 3 pkt 2.
[14] Tamże, § 4 pkt 1 lit. c.
[15] Tamże, § 3 pkt 3.
[16] Tamże, § 4 pkt 2.
[17] Tamże, § 2 ust. 1 pkt 4.
[18] Tamże, § 3 pkt 4.
[19] Tamże, § 4 pkt 1 lit. d.
[20] Tamże, § 3 pkt 5.
[21] Tamże, § 3 pkt 6.
[22] Tamże, § 4 pkt 1 lit. a.
[23] Tamże, § 4 pkt 1 lit. a.
[24] Tamże, § 4 pkt 1 lit. b.
[25] Tamże, § 4 pkt 1 lit. c.
[26] Tamże, § 4 pkt 1 lit. d.
[27] Tamże, § 4 pkt 2.
[28] Tamże, § 5.
[29] Tamże, § 6 ust. 1.
[30] Tamże, § 6 ust. 1–2.

Literatura

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. z 2023 r. poz. 1154).

Zarządzenie nr 13 Komendanta Głównego Policji z dnia 23 sierpnia 2002 r. w sprawie określenia norm wyposażenia jednostek, komórek organizacyjnych Policji i policjantów oraz szczegółowych zasad jego przyznawania i użytkowania (Dz. Urz. KGP poz. 70, z późn. zm.).

Wytyczne nr 4 Komendanta Głównego Policji z dnia 22 lipca 2024 r. w sprawie zasad noszenia przez policjantów kominiarek albo szalokominiarek podczas wykonywania zadań służbowych (Dz. Urz. KGP poz. 46).

Summary

Balaclavas and neck gaiters. Rules on their use

The article discusses the rules governing the use of balaclavas and neck gaiters by Polish police officers while performing their duties. These rules are set out in Guideline No. 4 issued by the Commander-in-Chief of the Police on 22 July 2024. The regulations do not allow all officers to wear balaclavas. Their use is restricted to officers carrying out specific duties or, in circumstances specified in the guidelines, requires authorization from the relevant superior or commanding officer. The regulations also require that officers remain identifiable to their superiors and set out specific obligations for officers performing duties without wearing a uniform. Balaclavas and neck gaiters may therefore be worn by police officers both to provide protection and to conceal their identity. However, they may only be worn in accordance with the applicable regulations.

Tłumaczenie: Joanna Łaszyn